

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 40. Zettortdeenâ zschâ Oktober 1846.

S k a u d i b a .

Gudri laudis mahza: Skaudiba katva zilweka dwehselei turwafi, zeetaki peelippuse flabt, nedf kreels peelippis meesai, un tas raksts mahza: Effeet ta wahrda darritaji, un ne tikkai ta wahrda flausitaji, paschi few peewildamees, jo kas irr ta wahrda flausitajs, bet ne ta wahrda darritajs, tas irr peelihdsinajams wihram, kas fas wu meefigu waigu speegeli aplahko. Jo winsch fewi irr nomannijis un nogahjis un tuhda lin aismirsis, kahdâ waiga winsch bija. Ja nu gribbi sinnahst woi teem gudreem laudim taifniba ar to wirfspeemimnetu mahzibu, tad mekle no teem raksteem kahdu speegeli dabuhst, turri scho speegeli weena woi ohtra zilweka waigam prettim, un tew buhs no tam, kâ tas waigs tai speegeli rahdahs, fo redseht un apzereht. Tai rakstâ irr dauds to speegeku, bet naw wajjadfigs justament to wifskleelako ismekletees, warri arridsan masu speegela gabbalinu panemt un peetiks tewim fo apzerreht. Tahds speegelis irr eefsch swehtas bibbeles tas wahrds: mums. Mass wahrdisch no ischetreem bohstabeem ween falikts, bet zif winsch gaischumu isdohd, ja schinni wahrda labbi eeskattahs eefschâ! Un schim speegelitim naw arri smahdejans rahmis likts, kad ap to paschu stahw rakstihst: Dohd mums schodeen deenischku maisiti. Schinni speegeli kad eeskattahs eefschâ, kad to wahrdu mums apleek, apzerre weenadi un ohtradi tad buhtu jadohma, kâ tai zilweku meesâ, kas no semmes irr nemta, weenâ weetâ afmins palizzees eefschâ, tai brihdi, kad Deewa ta Kunga dsihwa dwaescha to semmes pihhi par zilweka meesu istaifija; buhtu jadohma, ka dascham zilwekam tai weetâ, fur ta meefiga firds irr, kahds afmins gult zeeti noglabbahst.

Kad man pawalka irr, — kas gan retti notee-kahs — tad es brihscham passattohs zaur lohgu us eelu, un turru sawas dohmas par wissu fo manna azz reds; ar aufim mas fo sadfirdu, jo esmu pakurlis. Tad nu redseju ka laudis no lauteem eebrauze ar wesumeem un us teem wesumeem bija 2 lihds 3 puhru maiffi, appafsch teem maifeem bija buhrkins ar zahleem un tihtareem, kas sawadu wallobu sawâ starpâ runnaja, bet ne warreju saprast woi bija zahlu jeb tihtari: wal-loda. Lai runna katrs, zif Deews tam to gudribu dewis. Bet par teem maifeem, tad es ne warreju saprast, fo lai tas eesime, ja us to maisu bija ar baltu krihtu uswikts: Wilks. Es dohmaju schurp un turp, ne warreju samaniht, fo pee tam dohmaht. Warr buht tu lassitajs dohmasi: fo tur gudroht? Wihram buhs kahds noschauts wilks maisâ eelikts, un lai wirzeji sinnatu, kas pahrdewejam tai maisâ irr eefschâ, tad tur stahw tas wahrds wilks uswikts. Warr buht. Ohtru deenu redju, ka atkal zits wihrs eebrauz ar maifeem un stahw us weenu maisu ar baltu krihtu uswikts: Lahzis. Wihrs ar sawu wesumu brauz lehnitinam par eelu, un dauds laudis, wiffwairaf jaunkungi eet kâ behrmeeki wesumam pakkal. Naw ilgi fo kattitees, tē weens jaunksungs nemmahs duhschu un sperr garru dselst, tam lahzim fahnos eefschâ. Kâ jaw peeminneju, esmu pakurlis us tahm aufim, flausohs woi lahzis urkschkehhs, ne dsirdu ne kahdu urkschkeschannu; kattohs woi lahzis kuffesees; tē man aistahjahs zits jaunksungs preefschâ un grubsch atkal ar labbu rohku to dselst tam lahzim wehdarâ; ne dabbuju redseht woi lahzis mas fo, jeb woi dauds winsch kuffejahs. Cirgs paleek ne-meerigs, ne gribb us weetu stahweht un brauzejs turr grohschus stihwi. Man valeek bail. Es dohmaju: nu ne buhs labbi! Zif ilgi to lahzi kaiti-

najufchi, tatschu winsch saraufs maisu un nemfees atreebtees pee saweem faitinatajeem. Nahl ar weenu wehl wairak to jaunkungu weddejam flah; ta walloda eet ar weenu leelumâ. Es zaur teem lohgeem — tède pakurls buhdams us tahm aufim — ne warru fadsirdeht, kas scheem pa walloda irr, bet no tahm muttehm redieht, tad buhtu jadohma, ka tee reekstus kohstu johbds, un wiffi duhschigi brihscham us to lahzi, brihscham zits us zittu. Skattohs un gudroju, ne warru neneeka isgudroht. Te nahl kahds waktmeistera jaunkungs flah, sohbins pee sabneem. Nu jaw man druszim gaisma aust; es dohmaju pee sewim: Varcii! Kâ to warr wehleht lahzi west zaur pilfatu zauri; wihsra sirgs warr buht ar lahtscheem irr apraddis, bet ja karritei kahdai gaddahs par eelu braukt, un sirgi dabbu ta lahfscha smakku, tur jaw warr leela nelaine notiftees, ja nestunda peesittahs flah. Skattohs un eeraugu: brauzeja sirgs ne buht ne grihb stahweht un eet ar wesumu tablaki. Bet mas ko wihrs sohli pabrauzis, tē tam jastahjahs atkal; muschas reij sirgu un schaujahs pa kahdahm durwim ahra isdeenehts saldats; uhsi ween kust un azzumirkli, — naw ne ko passattitees schis 3 reis blakkam ar sawu dselsu swahrpstu durr lahzim wehdera. Es dohmaju pee sewim: kas scheem arri par lusti to lohpu mohziht? Ja tee katrs ar rungu tam frautu wirsü, tee jaw taf ahtraki to warretu nosist! Tâ sawas dohmâs buhdams es atweeru lohgu un miettu ar rohku waktmeistera jaunkungam. Schee arri tif labbi irr un peenahl flah. Es scheem: Ne nemmeet par launu mihtakee, ja Zuhß pee Zuhßu darbeem aiskaweju; fur tas wihrs to lahzi wedd? Woi tas lahziß dsihws? Waktmeisteris parausta luhpas us pasmeeschanohs. Es atkal: Ko juhß sineijatees; tahds lahziß, kad winsch paleek nikas, tur jaw warr leela nelaine zeltees! Sakkait luhdsami, fur Zuhß to lahzi weddiseet. Winni man prettim: Pee lahtscha, kâ jaw tas krihts us maisa rahda. Es wehl: pee kahda lahtscha? Winni atbild: pee juhßu kaimina, ta schenkeera. Lai brauzeju ne brihdina un lai to ne kawe pa zellu, tad esimu uswilziss ar krihtu maisam wirsü:

lahzis. Us scheem wahrdeem falku: bet winni jaw to lohpu mohza pee nahwes. Waktmeisterß atbild: naw nekahds lohps zeenigs mahzitajs! naw ne kas wairak kâ rudsu maisß. Es: Bet kalabb tad winni to maisu tif brihnischki baksta? Tad waktmeisterß man sahß stahstibt tã: Redseet zeenigs mahzitajs, mehß darram wiffu ar gudru sinu, lai wiffß noteek pehz fahrtas. Ta irr weena naidiga tauta ..ta kaupmannu sellu tauta un atkal tee uspirzeji.“ Winni zits zittam ne nowehl maisi. Ja nu kahds nabbags seminneekß eebrauz pilfata eelschâ, tad winni tam tã sakriht ap wesumu apfahrt un pluzzina to maisu, itt kâ kurti, kas uskrittuschi kakkim wirsü. Lai tif wihrs spehj atgainotees! Sastahjahß brihscham pa trihs pee sirga galwas un flaidri grubsch sirgu ar wiffu wesumu apfahrt un rauj sehtßwiddu wihsru eelschâ, woi tam tiht woi ne tiht eebraukt. Zaur tam laudis schehlojuschees, ka tohs kâ grehzineekus brihdinajoht, ka teem ne laujoht nej par eelu kreetni pabraukt. Tad nu pee latreem wahrteem stahw waktmeisterß flah, kas noprassa brauzejam, ja tas ar wesumu nahß, fur braukfi? Ja wihrs atbild us Rigu, mehß us maisu uswelkam Riga. Ja winsch brauz us Zelgawu mehß noprassam kurrâ schenki brauzeis nodohma eebraukt, tad uswelkam ta schenka wahrdu wirsü, woi wilks, woi lahziß, woi faulihß, Leifchu waggare, woi seminneekß u. t. j. pr.

Kad waktmeisterß man tã wiffu bija isstahlißis, tad es scheem prettim: Tohs maisus nu gan effeet sihmejuschi, bet kâ tad ar teem jehreem un telteem ko laudis wedd eelsch wesumneem, kâ tohs eesihmesfeet? Lihds schim, atbildeja winni, ap teem jehreem tee flakteru jaunkungi wehl warr plehstees bet — bet — buhs tur arri mums jaect ar sawu gudribu starpâ. Mehß tur arri tã pat noprassim kurrâ schenki katrs dohma ar sawu sirgu eestahtees un lissim jehram, woi zuhlai, woi sinenim baltu papibri flah un uswilksim tam wirsü: wilks, breedis u. t. j. pr., pehz ta schenka, fur ar wesumu grihb eebraukt. — Ja tu nu turplikkam lassitajs! pa eelu eedams redsefi jehru, kam irr ap falku papibriß, fur stahw usrakstihß wilks, un t. fl. fur stahw us-

rakfih's breedis, tad ne turri luhdsams to jehru par wilku un to zuhku par breedi; jo jehrs paleef jehrs ar wiffu papihri. Tas papihrs tif tahda gohda sibme scheem lohpineem peelikts klah, lai tee flaktera jaunkungi sinnatu gohduprast. Tà biju paschà labbà treekschanà ar to waftmeisteru, kad labzim usnahze jauna nelaima. Bij wehl bakstittaji no jauna ap to paschu famettufchees un gattaws dumpis winnu starpà zehlahs, tà kà waftmeisteram mas ko bij walla man labburihitu afsazjibt, tam bija tezzinus jaaisstefk prohjam, un es aistaisfju lohgu zeeti un dohmaju pee sewim: Uk skahde! ka scheem jaunescheem, kad tohs pee mahzitaja peewedde, (wiffi schee Wahzistfi peewestfi) arri ne noprassija, woi tee bibbeli lasfoht, jeb sawà karkifimà naw to wahrdu mums atradduschi.

Rà jaw peeminneju us tahm aufim esinu pafur's, bet brihscham man labba aufs afkriht wakkam un tad warru itt labbi fadsirdeht. Tahdà laimigà deenà — (wai, jif grubti kad ne warr lahga fadsirdeht!) — tahdà laimigà deenà, eimu par eelu un turru sawu masako meitina pee rohkas. Behrns lohti pamasi eet un es leenu tam blakkam. Winsch aptahjahs, es paleeku libds stahwoht. Tè divi wihri man runna blakkam, weens bija darbawihrs, ohtram bija wahzu spalwa; farturswahrfi — faut noplifsfuschi — melna sibdu kalia drahna, garras bifkas un wilseti sahbafi. Tas darbawihrs israuj tabbaka dohfi no westes fulles un salka: Kungs woi ne sinneet fur warr darbu dabbuht? Paschnauzeet no manna tabaka! lads tabazinsch, paslabbam kà to nopirku. Salka Wahzeets: fur to nopirki? Darbawihrs atbild: pee farkana runtscha. (schenka wahrds.) Pee farkana runtscha tu eij tabaku pirkt, woi tad effi skaidri no Deewa afstahrs? salka Wahzeets. Mafkà man io rubbulus un es nej schnauzeenu ne nemschu, un tà fazzijis winsch israuj wihram to dohfi no rohkas un iskaisa tam wiffu tabaku us celu. Skattohs, kas nu buhs un klausohs, ko darbawihrs stahstih's. Tè dsirdu schahdu farunnaschanu. Darbw. Kungs, kalabb juhs mannu tabaku kaisat semmè? Wahz. To ne darru par launu.

Pee farkana runtscha tabaku pirkt! Deews peedohd grebku! salka Wahzeets un nosplaujahs. Woi tad arri sinni ar ko tas tabaks irr flazzinahts!? Ja tu to sinnatu, tu tabaku ne schnaufku muhschigi. Pee runtscha tabaku pirkt! Tu jaw pee sebtas ne manni, ka runzis sewis pehz buhtu isgahjis abra! Nè draugs, tahda tabaka tif der-riga renstiele gahst, paschnauz no manna tabaka, tad samannisi kas tabaka irr. Darbawihrs mas ko tabaku peelizzis pee deguna, schaud trihs reis blakkam, tif stipri, kà manna meitina saraujabs un salka: tehtih, kas tas bij? Bet es klausohs, kahds tai farunnaschanai buhs gals. Salka darbawihrs: fur tad juhs, kungs! sawu tabaku pirkat? Kur zitur ka pee Bittes, atbild Wahzeets. Runzis sawu tabaku pat's taifa, pat's samatt un pat's flazzina, bet bittei nahk ta tabaka ar fuggeem no paschas Sprantschu semmes. Prassa wehl Wahzeets: fur tad silkes pirzeet? Atbild darbawihrs: arri turpat! Tad nobeids Wahzeets walledu fazzidams: tur jaw brihnum's ka farkanam runzim naw fenn bohtis aissehgeletas, tahdu blehdibu, ka schis dsenn, tahda naw atrasta par wiffu pasauli. Ja winsch silkes pahrdohd, winsch silkeem peenus papreekschu isnemm; ja winsch pahrdohs zufferu, winsch peeleeft siehrfeles klah, ja winsch pahrdohs brandwihnu, tad tur arri naw wehrts to muttè neimt. Tà wihrs stahsta, un manna meitina man rausta pee rohkas un salka: tehtih eefim! Us scheem wahrdeem darbawihrs atmohstahs, ka mahzitajs tam stahw blakkam, winsch nonemin zeppuri, atdohd man gohdu, un eet sawu zellu pee birtes, fur Wahzeets bija sohlijis no ta labba tabaka atkal dohfi peebeht pilnu. — Geschu nu tahlafi un fateef man tas pat's waftmeistera kungs, kas winnu lahgu manni bija pamahzijis. Es scheem isstahstu ko biju redsejis un dsirdejis, tad schee pasmeijahs un salka: tas jaw winnu mohde irr zeenigs mahzitajs! Winneem jaw sawi laudis irr, kas aisrunna lai ne eet pee zitta ko pirkt. Lawu gudribu! tà es pee sewim dohmaju, ko taf skaudiba wiffu ne isdohma! un es atgahdajohs ta wahrda mums, kas bibbelè lassams, ka warr buht mas laudis irr, kas apzerre, ko tas wahrds mums

fwehtâ luhgſchanâ eefihme. Ur ſawu mutti tee gan ſakka: dohd mums ſchodeen deeniſchku maiſiti, bet ar ſawu ſirdi tee leezina: dohd man af Rungſ! bet winnam tu ne dohd wiſſ.

Die dohma laffitajſ, ka tee kaupmanni ween tahbi naidigi un ſkaidigi, mehſ eſſam wiſſi ſkaidigi; weenam wairak, ohtram maſak ta ſkaidiba pee ſirdſ peelihp klaht. Pateek mehſ warretum dſibwoht un labbi pahrtikt, ja tif zits zittam to maiſi nowehletum. Nahzees no tahm bittitehm, no tahm ſtudrehm laukâ, kâ tahſ darra. Redſi ka tahſ bittites no agra rihta no ſtrohpa iſſkreen ahra ſaldumu mekletees, un kad tahſ ſawas biſku kulleſ ar ſaldumu peelikkuſchâſ pilnaſ mahjâſ pahrnahk, eewehro tad kâ tahſ ſaderrigi zitta par zittu pee ſtrohpa durwim atnahkuſchâſ ee-eet eekſchâ, gohdigi pehſ kahrtâſ, kâ katra atnahkuſe; neweena ne ſpeediſeſſ pirma buht, ne weena ne pamihſ ohtru appakſch kahjahn, tâ ka tai kaſ appakſchâ irr buhtu jaſchehojahſ, ka to gruhſta, ka to ſpeeſch. Samanni, ka winnaſ weenprahtiqaſ, zitta par zittu gabdigâſ, ka winnaſ irr weenâ padohmâ: iſtapt ſawam tehwan, prohti tam biſchû tehwinam ſtrohpa. Redſi kâ

tahſ ſtudreſ publejahſ weena par ohtru. Ja trihſ ſtudreſ nahkſ pa zellinu, kaſ wedd no puhſna ahra un ſaſtaps weenai, kaſ nahk ſchahm prettim, kaſ neſſ jeb wek kahdu barribinu, ko ta ne ſpehſ weena panek, tad tahſ 3 peekſtahjahſ pee zettortâſ gohdigi klaht, un palihdſ ſchâi to naſtu panek, ne uſ to lai gabbalinu pagahjuſchâſ, winnaſ warretu ſchâi weenai to mantu aplaupiht un atnemt, turprettim tahſ irr paligâ nahzejaſ, lai wiſſeem puhſna eedſihwota-jeem ne peetruhtu aukſtâ ſeemâ barribina ko ehſt. Ja zilweki arri tâ darritu, arri zits zittam palihdſetohſ mihtigi, ſaderrigi, weenprahrigi — pateek tad ne ſinnatum, kaſ irr truhziba, kaſ irr tufſcha deena. W. P.

S l u d d i n a ſ c h a n a.

Zai nakti no 20tâ uſ 21wâ September ſ. g. irr ſkrundeſ meſchafargam Engurneek diwi ſirgi, abbi ehreſeti, pirmaiſ pahtajſ ar melneem ſarream un melnu aſſi, 5 libdſ 6 gaddi wezz un ohtrais ſarfakâſ, 3 libdſ 4 gaddi wezz, no gannibahn ſaati. Kaſ klahſtakâſ ſinnaſ par ſcheem ſagtreem ehreſeem ſkrundeſ pagakſta teekſai warr doht, dabbu 6 rubl. ſudr. pateizibaſ nandaſ. 3

Nandaſ, labbibâſ un prezzu tirguſ uſ plazzi. Ribgâ, tanni 30tâ September 1846.

	Sudraba nandâ.			Sudraba nandâ.	
	Rb.	Rv.		Rb.	Rv.
1 jaunſ dabldertâ	1	33	1 pohdſ kannepu	1	—
1 puhreſ rudſu	2	—	1 — kinnu labbakâſ ſurteſ	1	80
1 — kweeſchu	3	25	1 — ſiktakâſ ſurteſ	1	60
1 — meeſchu	1	40	1 — tabaka	—	75
1 — meeſchu = putrainu	2	20	1 — dſelſeſ	—	85
1 — auſu	1	10	1 — ſweeſta	2	50
1 — kweeſchu = miltu	3	50	1 muzza ſilku, preeſchu muzza	6	20
1 — bihdeletu rudſu = miltu	2	30	1 — wiſſſchunu muzza	6	50
1 — rupju rudſu = miltu	2	10	1 — ſarfanaſ ſablâ	7	—
1 — ſirnu	2	30	1 — rupjaſ leddainâſ ſablâ	6	—
1 — kinnu = ſehklat	3	—	1 — rupjaſ baltâſ ſablâ	5	50
1 — kannepu = ſehklat	2	20	1 — ſmalakâſ ſablâ	4	30
1 — kinnu	5	—			

W r i h w b r i e f f e h t.

No juhrmallâſ gubernementu augſtaſ waldiſchanaſ puffeſ: Waldiſchanaſ = rahſ U. Weitler.